

1 Milyen költségekkel járnak a bírósági eljárások, és általában ki viseli őket?

A polgári jogi eljárások során eljárási díjak merülnek fel, felmerülhetnek továbbá a felek részéről a szakértőnek, tolmácsnak, tanúnak fizetendő díjak, a felek és a kirendelt ügygondnok (*Kuratoren*, a távollévő fél számára, vagy ha a félnek eseti gondnokra van szüksége) utazási költségei, valamint a hirdetményekkel és az ügyvédi képviselettel kapcsolatos költségek. A felek a saját költségeiket először maguk viselik; a pervesztes fél azonban a polgári eljárásban köteles megtéríteni a pernyertes fél költségeit.

2 Mit jelent pontosan a költségmentesség?

Az elégtelen pénzügyi forrásokkal rendelkező fél költségmentesség iránti kérelmet (amely az osztrák polgári eljárásban *Verfahrenshilfe* néven ismert) nyújthat be a polgári eljárás kezdeményezésekor, illetve az eljárás során bármikor. A kérelemtől függően a költségmentesség megnyilvánulhat a bírósági díjak, az egyéb díjak és az 1. pontban hivatkozott kiadások megfizetése alóli teljes körű vagy részleges mentesség formájában, valamint annak keretében ingyenesen ügyvéd is kirendelhető.

Ügyvéd kirendelése esetén a költségmentesség szintén magában foglalja az ügyvéd által az eljárást megelőzően nyújtott tanácsadást.

3 Jogosult vagyok-e költségmentességre?

A költségmentességet csak akkor engedélyezik, ha az érintett fél a jövedelme, vagyona és tartási kötelezettségei alapján nem képes fedezni az 1. pontban felsorolt költségeket (vagy azok egy részét) anélkül, hogy azzal ne veszélyeztetné a szerény életszínvonalhoz szükséges erőforrásait.

A költségmentességet nem engedélyezik, ha az érvényesíteni kívánt kereset vagy jogvédelem nyilvánvalóan komolytalannak vagy teljességgel megalapozatlannak tűnik.

4 Minden típusú eljárásra vonatkozik a költségmentesség?

Költségmentességet a polgári és kereskedelmi jogi ügyekkel kapcsolatos valamennyi bírósági eljárásban engedélyeznek, és a kérelmezőre sem állampolgársági, sem tartózkodási hellyel kapcsolatos feltételek nem vonatkoznak.

Ha a költségmentességet engedélyezik az alapeljárásban (*Titelverfahren*), az a végrehajtási eljárásra (*Vollstreckungsverfahren*) is kiterjed. Az a személy, akinek egy másik uniós tagállamban egy konkrét jogvitára engedélyezték a költségmentességet, Ausztriában az ebben a jogvitában hozott ítélet elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos eljárás tekintetében szintén jogosult költségmentességre.

5 Szükség esetén igénybe vehető különleges eljárás?

Nem, ha azonban szükség esetén költségmentesség iránti kérelmet nyújtanak be (például ideiglenes intézkedés esetén a jogi képviselettel kapcsolatban), a bíróságnak különösen gyorsan határozatot kell hoznia. Ha az eljáró bíróság ügyvéd kirendelése révén engedélyezi a költségmentességet, az illetékes ügyvédi kamara néhány napon belül kijelöli a kérelmező képviselőjeként eljáró ügyvédet.

6 Hol szerezhetem be a költségmentesség iránti kérelem nyomtatványát?

Ausztriában a vonatkozó formanyomtatvány (ZPForm 1) beszerezhető személyesen bármelyik elsőfokú bíróságon (körzeti bíróság, *Bezirksgericht*, illetve regionális bíróság, *Landesgericht*), vagy az ilyen bíróságtól írásban is kérelmezhető. A formanyomtatvány azonban elérhető online is a következő címen: <https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Verfahrenshilfe.aspx>, valamint az osztrák konzulátusokon. A formanyomtatvány használata kötelező.

7 Mely dokumentumokat kell benyújtani a költségmentesség iránti kérelem nyomtatványával együtt?

A költségmentesség iránti kérelem (ZPForm 1) részét képező vagyonyilatkozatot pontosan kell kitölteni, amely tartalmazza a vagyoneszközök (jövedelem és vagyoneszközök, mint például ingatlan, bankszámlaegyenleg, biztosítási kötvény stb.) és kötelezettségek (tartási kötelezettség stb.) felsorolását, valamint az egyénre és az életkörülményeire vonatkozó információkat. A releváns dokumentumokat lehetőség szerint szintén csatolni kell. A vagyonyilatkozatban történő valótlan vagy pontatlan adatszolgáltatás miatt bírság szabható ki, valamint az az esetlegesen okozott károk miatti polgári jogi felelősséget is megalapozza, illetve csalás miatt büntetőeljárást is maga után vonhat.

8 Hová kell benyújtanom a költségmentesség iránti kérelmemet?

A költségmentesség iránti kérelmet (ZPForm 1) írásban vagy szóban kell előterjeszteni az eljáró elsőfokú bíróságon, amely határoz a költségmentesség engedélyezése vagy megtagadása felől. Az adott fél azonban a költségmentesség iránti kérelmét az ausztriai tartózkodási helye szerinti kerületi bíróságon szóban is előterjesztheti, még akkor is, ha a szóban forgó körzeti bíróság a jogvita elbírálására nem illetékes, feltéve, hogy az eljáró bíróság székhelye kívül esik azon az igazságügyi körzeten, amelyben a fél tartózkodási helye található. Ebben az esetben a kérelmet továbbítják az illetékes bíróságnak.

9 Hogyan tudhatom meg, hogy jogosult vagyok-e költségmentességre?

A költségmentesség iránti kérelemről a bíróság határoz. Ezt a határozatot kézbesítik a kérelmezőnek.

10 Mit kell tennem, ha jogosult vagyok költségmentességre?

Ha a bíróság úgy határozott, hogy a költségmentesség ügyvéd kirendelését is magában foglalja, és az ügyvéd személyét már meghatározták (lásd a 11. kérdést), érdemes felvenni vele a kapcsolatot.

Általában véve a bírósági eljárás megindítása előtt javasolt egy képviselőre jogosult jogi szakembertől (ügyvéd vagy közjegyző) jogi tanácsadást igénybe venni.

Ha azonban a felet nem képviseli ügyvéd (és az ügyvédi képviseletet jogszabály nem írja elő), a félnek arra is lehetősége van, hogy a kérdéses ügy elbírálására jogosult körzeti bíróságon vagy a tartózkodási helye szerinti körzeti bíróságon szóban előterjessze a keresetét, valamint a tárgyaláson kívül szükséges összes egyéb kérelmét és bejelentését.

11 Ki válaszítja meg az ügyvédemet, ha jogosult vagyok költségmentességre?

Ha a bíróság úgy határozott, hogy a költségmentesség ügyvéd kirendelését is magában foglalja, a helyi ügyvédi kamara a tagjai közül ábécésorrend szerint kijelöl egy ügyvédet. A kérelmező azonban konkrét ügyvédet is javasolhat. Bár ez a javaslat a helyi ügyvédi kamarára nézve nem kötelező, az indokolt javaslatot jellemzően elfogadják (ha az ügyvéd ahhoz hozzájárul, és például már ismeri az ügyet).

12 Az eljárás minden költségére kiterjed a költségmentesség?

A bíróság mérlegelési jogkörében eljárva teljes körű költségmentességet engedélyezhet, vagy a kérelmezőt az anyagi helyzetére és a várható költségekre figyelemmel csak bizonyos díjak megfizetése alól mentesíti. A költségmentesség az alábbiakra terjedhet ki:

ideiglenes mentesség a bírósági díjak, a tanú és a szakértő díjának, a szükséges hirdetések költségeinek, az ügygondnok költségeinek, valamint az ügygondnok vagy az ügyvéd készpénz jellegű kiadásainak megfizetése alól; mentesség az ellenérdekű fél költségeinek fedezetéül szolgáló összeg letétbe helyezése alól;

bírósági tisztviselő, vagy szükség esetén ügyvéd általi képviselést;

ez eljárást lefolytató bíróság előtti meghallgatás vagy a tényállás előadása érdekében a fél részéről felmerült szükséges utazási költségek megtérítése.

Ha azonban a bíróság Ön ellen határoz, a pernyertes fél oldalán felmerült eljárás költségeket meg kell térítenie.

13 Ki viseli az egyéb költségeket, ha csak korlátozott mértékű költségmentességre vagyok jogosult?

Ha olyan egyéb szükséges költségei merülnek fel, amelyeket az engedélyezett költségmentesség a bíróság határozata szerint nem fedez, e költségeket legalább ideiglenesen Önnek kell viselnie. Polgári ügyben azonban a pervesztes fél köteles utólag arányosan megtéríteni az ellenérdekű fél költségeit a kereset azon része tekintetében, amelyre nézve pervesztes lett (ha például a felperes a keresete kétharmad része tekintetében pernyertes, míg az alperes egyharmad részben pernyertes, az alperes jellemzően viseli a saját költségeit, és a felperes oldalán felmerült szükséges költségek egyharmadát köteles megtéríteni).

14 A fellebbezésekre is kiterjed a költségmentesség?

A költségmentesség az eljárás összes szakaszára kiterjed a jogvita lezárásáig (valamint szintén kiterjed az esetlegesen később megindított végrehajtási eljárásra). Így a költségmentesség az esetleges fellebbezésre (illetve fellebbezési eljárásra) is kiterjed.

15 Megvonható-e a költségmentesség az eljárás befejezése előtt (vagy visszavonható-e akár az eljárás lezárása után)?

A bíróságnak meg kell állapítania a költségmentesség megszűnését, ha kiderül, hogy többé nem teljesülnek azok a feltételek, amelyek alapján a költségmentességet eredetileg engedélyezték (ha megváltozik a fél anyagi helyzete, vagy az esetleges további kereset vagy jogvédelem komolytalannak vagy teljességgel megalapozatlannak tűnik), illetve a bíróságnak a költségmentességet vissza kell vonnia, ha bizonyítható, hogy a költségmentességre vonatkozó feltételek annak engedélyezésekor nem álltak fenn. Az utóbbi esetben a félnek vissza kell fizetnie a kapott összegeket, és ki kell fizetnie a számára kirendelt ügyvéd munkadíját annak díjszabása alapján.

Az a fél, aki elegendő pénzügyi forrásra tesz szert az eljárás lezárultától számított 3 éven belül, köteles visszafizetni a költségmentesség összegét, feltéve, hogy arra anélkül képes, hogy veszélyeztetné azokat az erőforrásait, amelyek szükségesek egy szerény életszínvonal fenntartásához. A bíróság a fél anyagi helyzetének értékelése érdekében felkéri a felet, hogy nyújtson be naprakész vagyonynyilatkozatot (általában az eljárás lezárultát követően egy bizonyos idő elteltével kell a ZPForm 1 dokumentumot benyújtani). Ha a vagyonynyilatkozatot a szükséges dokumentumokkal együtt a bíróságnak nem nyújtják be határidőben, a bíróság költségmentességet hatályon kívül helyezi, és a kérdéses összegeket visszafizettetheti.

16 Megtámadhatom-e a költségmentesség elutasítását?

A költségmentességet megtagadó határozattal szemben fellebbezés nyújtható be a másodfokú bírósághoz, amely jogerős határozatot hoz. A Legfelsőbb Bírósághoz (*Oberster Gerichtshof*) további fellebbezés nem terjeszthető elő.

Utolsó frissítés: 04/08/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.